

JERSLEV-V. BRØNDERSLEV

(1488, 1500, 1501) - Niels Pedersen, ²⁾ antagelig den Hr. Niels, der nævnes som Præst her 1520, da Hundslund Kloster indværgede sit Gods i Jerslev Herred. ³⁾ Udstedte 1488 Sognevidne. ⁴⁾

1537 - Jens Christensen Mørk, skal have været Munk og have været af en adelig Slægt Mørk, hvis Adelskab gik tabt i Klemensfejden. Hans Bibliotek blev o. 1553 optalt af Oluf Chrysostomus til 18 Bøger, samme betydelige Antal som Præsterne Chr. Mørk i Hammer og Niels Mørk i Ingstrup havde. 1553 og 1571 indberettede han om Kaldet; sidstnævnte Aar er Hr. Jens" dog muligvis Sønnen. Død 1570 eller 1578, antagelig 1570. Af Børn kendes kun Sønnen Jens Jensen Mørk, se Eftermanden.

1570 (eller 1578) - Jens Jensen Mørk, Søn af Formanden; blev 1566 kaldet til Medhjælper og Efterfølger for Faderen, men blev 1578 Præst i Hellevad-Hellum Ørum; se derunder.

1) Bircherods Dagbøger ved Molbech, Side 353,407,452 og Dagbogen i Ms. 30. Juli 1706.

2) W. Christensen: Repertorium 2. V. 297. 62.

3) Pergamentvidisse af 1579 i Museet i Hjørring.

4) Æ.d.A.111.15.

(o. 1578) - Christen Nielsen, der nævnes her 1584, da han underskrev Hyldingsfuldmagten, og ligeledes underskrev han Hyldingsfuldmagten 1610.

1609 - Thomas Christensen Mumme, født 15 .. , død 1625. Studerede 1606 i Franeker. Var 1609 Kapellan hos Hr. Christen og var 1617 i Slagsmaal med Bagge Jensen Kjærulf i Kornumgaard, der kom til at betale 16 Daler i Bøde. ¹⁾ Han havde vist 1625 den senere Præst i Aasted Søren Povlsen Lam til pers. Kapellan. Hr. Thomas Mumme nævnes i Præsteindberetningen 4. Maj 1625. Gift med Else Jakobsdatter Holm, født o. 1591, død 1665, Datter af Biskop Jakob Holm i Aalborg og Else Pedersdatter (Løvenbalk?). Else Holm ægtede de to følgende Præster i Jerslev. Børn:

1. Mette Mumme, født o. 1620, død 1671, gift 1646 med Axel Jensen Bjørn, Præst i Børghlum, se derunder.
2. Talke Mumme, født 1622, død 1688, gift 1° 14. Januar 1657 med Købmand Henrik Grotum i Aalborg, død 1663, gift 2° 3. Maj 1665 med Købmand Hans Pedersen i Aalborg, gift 3° med Købmand Jens Jensen Thiel i Aalborg. ²⁾
3. Maren Mumme, født 1623?, død 165., gift Aalborg Budolfi 12. Tr. 1641 med Tøger Nielsen Rosenberg, Præst i Skallemp-Vennebjerg, se derunder.
4. Jakob Thomsen Mumme, født o. 1625, død 1674, Præst i Albæk-Voer, se derunder.
5. Anne Mumme, født 16 .. , død 16 .. , var 1665 og 1685 gift (efter 1660) med Købmand Jens Christensen Wærn i Aalborg.

1) Aastrup Lens Sagefald 1617 /18.

2) Jerslev Herreds Tingbog 11. Juni 1665.

1625 - Søren Thomsen Galskyt, født i Hammer o. 1602, død o. 1639, ¹⁾ Søn af Thomas Galskyt, Præst i Hammer-Horsens, og Anne Sørensdatter Kjærulf. Student Herlufsholm 1622. Havde 1635 Hr. Jens Oluf sen som pers. Kapellan. ²⁾ Gift o. 1626 med Formandens Enke Else Jakobsdatter Holm, der ægtede hans Eftermand.

3 Børn, der i Følge Skiftebrevet af 1639 efter ham skulde arve hans Klæder, vurderet for 80 Sldr., hans Kiste, et beslaget Skrin og et sort Klæde, 7 Alen langt, som var over hans Lig. Endvidere hver af dem en opredt Seng af Værdi 30 Sldr., en Galens Bænkedyne, 2 Hynder, en Drejlsdug og et Haandklæde samt hans Bøger. - Børn:

1. Thomas Sørensen Galskyt, født 162?., død før 1688, Student, var 1655 Underskriver paa Dragsholm Slot og ligeledes 1668; fik 1672 Bestalling som Raadmand i Nykøbing Sjælland og Herredsfoged i Ods Herred. Han havde en Søn Thomas Thomsen Galskyt, om hvem der intet vidstes 1688. ³⁾
2. Lene Sørensdatter Galskyt, født 16 .. , død 1673, gift med Peder Pedersen Hosbond, Præst i VraaEm, se derunder.
3. Else Sørensen datter Galskyt, født 16 .. , død o. 1659, gift med Axel Jakobsen Steenberg, Præst i Tornby-Vidstrup, se derunder.

1639 - Laurids Jensen Bjørn, født o. 1607? død 1684. ⁴⁾ Søn af Jens Axelsen Bjørn, Præst i Sæby, og Anne Laursdatter. Student 16 .. , Kandidat 1630, pers. Kapellan i Brovst (1634), Sognepræst der ca. 1638-39.

1) Skifte 1639, Jyske Samlinger 1. IX. 324f.

2) Jerslev Herreds Tingbog.

3) Personalhistorisk Tidsskrift 6. IV. 173.

4) Hans Aldersangivelse i Kbg. til 87 Aar maa være 10 Aar fejl. Intet Skifte.

I Svenskekrigens Tid ca. 1659 brændte Jerslev Præstegaard med alt hans Indbo, og han led ogsaa stort økonomisk Tab under de to Svenskekrige; i den sidste, 1657-60, udlagde han til Fjenden 22 Rdl. til Hals Skanse, havde en Kvartermester med 3 Heste. og en "Jung" (Oppasser) i 1½ Maaned, og da Kvartermesteren drog bort, aftvang han Hr. Laurids 10 Rdl. og en Hest saa god som 20 Rdl. Da Sognet ikke betalte alle sine Krigsydelser i rette Tid, blev der foretaget Eksekution for Resten hos Præsten af 2 Korporaler med 6 Ryttere og 8 Heste, som laa i Præstegaarden 1 Maaned og "dominerede i Nat og Dag med Sus og Dus," hvilket kostede ham over 40 Rdl. Endvidere havde han en Ritmester med 14 Mand i Indkvartering i 3 Dage, og næsten hver Nat havde han Huset fuldt af fjendtlige Krigsfolk paa March. Til de danske Tropper havde han udrustet 2 Ryttere med Heste og fuld Mundering, opklædt en Rytter af Brochenhuus' Regiment med alt og ydet 8 Tdr. Rug, 7 Tdr. Gryn, 1 Td. Kød, 10 Tdr. Kavringer og 6 Tdr. Øl til Aalborg Slot og skulde endda have været af med 5 Tdr. Kom og 4 Rdl., hvad han dog blev forskaanet for, fordi Præstegaarden brændte. ¹⁾ Ligesom sin Broder Axel Bjørn i Børglum var Hr. Laurids Storspekulant i Jordegods. 1664 fik han og Broderen Axel udlagt 4 Gaarde og 8 mindre Steder i Vester Brønderslev og 4 Huse i Ø. Brønderslev fra Jørgen Kruse til Hjermeslevgaard, og 1668 havde de i Fællesskab 1 Gd. i Stubdrup, 2 Gd. i Agdrup, 1 Gd. og 3 Huse i Ø. Brønderslev, 3 Gd. i Vibsig samt Oddergaard i Tolstrup Sogn. 1675 fik han Skøde af Oberst Joakim von Dibbem og Ritmester Alexander Dresler paa Pilegaards Mølle, Nakkebjerg, Snabhede og et Hus i Hellum Sogn, Norre,

1) Jyske Samlinger 1. IX. 325 f.

Peregaard, 1 Bol i Sterup og 3 Huse i Jerslev; 1 Bol og 2 Huse i Hellevad.

Han havde ofte Strid med sine Fæstere, og ogsaa med Tiendeyderne i V. Brønderslev havde han Retssag angaaende Tiendeydelsen samt med Klæstrup Bymænd angaaende Tørvegrøft. ¹⁾ 1678 havde han Proces med Jørgen Arenfeldt til Hjermelevgaard angaaende en Ejendomshandel. ²⁾

10. April 1679 rejste Amtsskriver Mogens Willumsen i Aalborg Tiltale ved Jerslev Herreds Ting mod Laurids Bjørn, fordi han 1676 i V. Brønderslev Kirke havde viet Borgmester Mikkel Madsen Vendelbo i Hjøring og Anne Pedersdatter Galskyt af Kornumgaard uden Amtsskriverens Kopulationssteddel. ³⁾ Borgmesteren havde deponeret 10 Rdl. i Kopulationspenge paa Hjøring Raadhus, da Konsumtionsforvalteren, der skulde oppebære Pengene, var bortrejst, og han havde Bevis herfor fra 2. Borgmesteren og 4 Raadmænd, og Konsumtionsforpagteren havde ogsaa faaet dem, men Kopulationssteddel skulde, naar Vielsen fandt Sted paa Landet, løses hos Amtsskriveren, og Hr. Laurids blev dømt til en Bøde af 100 Rdl.

Gift 1° o. 1640 med Formandens Enke Else Jakobs - datter Holm, født o. 1591, død 1665, med hvem han havde 1 Søn. Gift 2° 1666 med Anne Pedersdatter Hemmet, født 1642, død 2. April 1716, Datter af Peder Hemmet, Præst i Albæk-Voer, og Anne Hansdatter Ølgod, og gift 2° 1687 ⁴⁾ med Jens Olufsen Wang, Præst i Flade-Gærum, se derunder. Anne Hemmet arvede efter Hr. Laurids en stor Del Jorde-

1) a. St.

2) Vendsysselske Aarbøger 1931, Side 124.

3) Bevis for, at der var betalt Skattegebyr for Vielsen.

4) Anne Hemmet levede endnu 1687 som Enke i Jerslev.

gods, saaledes: ¹⁾ Sundsted i Vrensted, Agdrup, Rostok, Krogen og en Gaard til i V. Brønderslev, Snabhede i Ø. Brønderslev, Pilgaard og Nakkebjerg i Hellum, 2 Gaarde i Hellevad, V. Hjulskov, Peregaard og Norre i Jerslev, 3 Gaarde, bl. a. Østergaard i Hjemsted i Serreslev Sogn m. fl., og dette Gods bragte hun til sin anden Mand Jens Olufsen Wang i Flade. Hr. Laurids Bjørn havde 1 Barn i første Ægteskab, 10 i andet. - Børn:

1. Jens Lauridsen Bjørn, født o. 1641, død ...., Student privat 1661, Købmand og Raadmand i Vordingborg, gift med Anne Grøn b e c h, Datter af Byfoged i Ringsted Laurids Pedersen Grønbech.
2. Else Lauridsdatter Bjørn, født 1666, død 17 .., gift 1° o. 1683 med Frederi Wilsbech, gift 2° o. 1689 med Peder Bloch, gift 3° o. 1707 med Ejler Henriksen Stampe, alle Præster i Torslev-Lendum, se derunder.
3. Peder Lauridsen Bjørn, født 1668, begravet Aalborg 20. December 1698, ugift Købmandskarl. Købte 1694 Ris i Torslev Sogn. ²⁾
4. Niels Lauridsen Bjørn (Ursin), født 1669, død 1746, Præst 1698 i Nørholm-Restrup og gift med Formandens Datter Anne Pedersdatter Nørholm, med hvem han havde 7 Sønner, 4 Døtre, der latiniserede Navnet Bjørn til Ursin.
5. Jørgen (Georg) Lauridsen Bjørn (Ursin), født 19. December 1670, død København 12. August 1727, Student Aalborg 1689, Konrektor i København 1696, Magister 1698, dansk Præst i London 1702-13, hvor hans Helbred svækkedes ved Stenkulsrøgen, saa han maatte gøre en Rejse til Frankrig, hvorefter han 1713 blev Præst i Nakskov. Berømt for sin Lærdom og sine

1) Jerslev Herreds Tingbog 16. Oktober 1684.

2) Skifte 1699 i Aalborg.

- Sprogkundskaber; talte Latin, Tysk, Engelsk, Fransk og Italiensk som sit Modersmaal og skrev Vers paa 18 Sprog(!)¹⁾
 Gift 23. Januar 1704 med Anna Sofie Eisenberg, født 1682, død 1727, Datter af Byfoged i København Frederik Eisenberg og Anna Didriksdatter. Anna Eisenberg fik ved Læsning af engelske Skrifter megen Indsigt i Medicin. 8 Børn, men kun 1 Søn.
6. Anne Katrine Bjørn (Ursin), født 1672, død 17 .. , gift 1693 med Christen Pedersen Splid, Præst i Vreilev-Hæstrup, se derunder.
7. Jakob Lauridsen Bjørn (Ursin), født 1674, død 17. Oktober 1742, Student Aalborg 1690, Byskriver i København, gift med Margrete Katrine Tønder.
8. Elisabet Magdalene Bjørn (Ursin), født 1676, død 17 .. , gift 1703 med Christoffer Gertsen Mumme, født Vedsø i Trondhjems Stift 1676, død 1737, Præst i Aasted-Skærum 1701, Biskop i Aalborg 1735.
9. Laurids Lauridsen Bjørn (Ursin), født 1677, død Fladstrand 22. Januar 1719. Kaldte sig Lassen Urs in, var 1699 Guldsmedesvend i Aalborg,³⁾ men var 1707 Sagfører og levede da i Flade Præstegaard, hvorfra han 1709 flyttede til Fladstrand (Frederikshavn), hvor han var Købmand, og i hvis Kirke han blev begravet. 1712 solgte han Halvdelen af Gaarden Sundsted i Vrensted til Magister Ejler Chr. Dyssel i Vrensted.
- Gift 1° med Karen Andersdatter, der levede 1700.⁴⁾ Gift 2° 23. April 1709 paa Sæbygaard med Marie Sofie Pedersdatter Dorscheus fra Fredericia,

1) Dansk biogr. Leksikon.

2) Skiftet efter Broderen Aeder. B) Skiftet efter Broderen Peder.

4) Mandtal til Kopskatten (Aalborg).

- født 18. Januar 1681, død 30. August 1720,¹⁾ Datter af Sognepræst Peder Dorscheus ved Trinitatis Kirke og Karen Mikkelsdatter Hvid. Marie Dorscheus ægtede 2° 22. November 1719 Garnisonsfeltskær i Fladstrand Sten Daniel Brochmann, født 1685, død 1765.²⁾
10. Katrine Margrete Bjørn (Ursin), født 1680, død 5. Maj 1749, gift med Købmand og Borgmester i Viborg Hans Knudsen Rafn, født o. 1670, død 6. September 1735.
11. Hans Lauridsen Bjørn (Ursin), født 1682, død 13. April 1757. Var 10 Aar Fuldmægtig hos Byfogeden i København og blev 1719 Højesteretsprokurator, 1730 Generalfiskal, 1737 Assessor i Højesteret.
 Gift 17. Juni 1712 i København med Anna Sørensdatter Formann, født 16 .. , død 1744, der var Enke efter 1) Brygger Ole Jørgensen Høiby, død 1705 og 2) Købmand Peder Iversen Kleve, død 1711.³⁾ En Søn Peder Ursin, født 1713, død 1770, var Præst i Borup paa Sjælland.
- 1684, 21. Maj - Frederik Johansen Boysen, født 31. December 1654, død 6. Maj 1699 af Sprinkler, Søn af Professor ved Sorø Akademi Johan Boysen og Margrete Heinemarch.¹⁾ Student Herlufsholm, studerede 2 Aar i Rostock, 1673, Kandidat 1675, Magister, indberettede om Kaldet 1690.
 Gift med Marie Fischer, født 1652, begravet i Jerslev
1. Med hende havde Ursin 2 Døtre: Anna Katrine, født 1710 og Elsebet Malene, født 1711, død 1711.
  2. Jvf. Personalhistorisk Tidsskrift 6. I. 72 f.
  3. Af dette Ægteskab havde hun Sønnen Terkel Kleve (Klevenfeldt).
  4. Se Hjorth-Nielsen: »Danske Prokuratorere«, Side 339.
  5. Død 26. December 1662, Datter af Tolddirektør ved Øresund Jonas Heinemarch, død 9. Oktober 1662, og Birgitte Willumsdatter Rosenvinge, død 26. November 1660.

13. Januar 1717, antagelig fra København. ¹⁾ Marie Fischer fik 24. Februar 1703 Skøde af Kronen paa 1 Halvgaard i Jerslev By af Hk 2-6-2-1 (Kronens Skøder). 7. Juni 1708 ankom Marie Fischer, Præsteenke fra Jerslev, til Odense "med tvende hendes Sønner, som hun agtede her at sætte i Skole." ²⁾ 25. Oktober 1688 optraadte en Jens Jørgensen Durup af Præstegaarden paa Tinget paa Hr. Fred. Boyesens Vegne; muligt hans Avlsbestyrer. Børn:

1. Margrete Katrine Boysen, født 1685, død som Barn.
2. Marie Magdalene Boysen, døbt 11. Januar 1687, død 17 .. , gift 3. Juli 1710 med Forpagter paa Eskær Steen Klein, der døde 9. Oktober 1715.
3. Frantz Johan Boysen, født 3. December 1687, død 9. December s. A.
4. Johan Frederik Boy sen, født 2. August 1689, død Næstved 16. November 1761, Student Herlufsholm 1712, Kandidat 1716, Præst til Frederiksborg Slotskirke 1726, Præst i Stenderup i Slesvig 1727-61.

Han synes at have haft en noget bevæget Ungdom, thi han er vist den Musikantsvend, der 3. September 1717 blev viet (København Helligg.) efter kgl. Bevilling i hendes Hus til Skomagerenke Kirsten Bredals i Klosterstræde, 13. Marts 1720 fik Student Johan Boysen og Kirstine Hansdatter en Søn Frederik, døbt i Helligg. Kirke, og 24. December 1721 døbttes samme Sted Student Johan Boysens Søn Anders "udi Poul Gundersen Skomagere Hus i Klosterstræde." Faddere ved førstnævntes Daab: Løjtnant ved Garden Jonas Jonsen og Poul Jensen Rodsteen fra Vandkunsten.

- 1) Hendes Søster Katrine Fischer, død 1696, var gift med Francis cusv. Hagen, Sekretær i Tyske Kancelli, og hendes Søster Agnete Fischer blev gift med Kjeld Nors, Degn i Jerslev.
- 2) Bircherods Dagbog.

5. Tobias Boysen, født 19. April 1691, død 1732. Boede 1720 paa Langholt i Skæve Sogn, 1725 i Østergaard i Tomby, ') og 1727 i Anneksgaarden i Vidstrup. Gift Skæve 1715 med Anne Niels datter, Enke efter Jens Jensen, Ejer af Langholt i Skæve.
6. Jonas Boys en, født 1696, død Rødby 28. Juli 1747, Kirurg og Barber. Gift med Hedevig Augusta Bartrumsdatter, med hvem han havde 1 Søn og 2 Døtre.

1699, 12. Juni - Henrik Petersen Klein, født Filborna i Skaane 2. Marts 1674, død 31. Maj 1734, Søn af senere Amtsforvalter i Aalborg Peter Klein og Katrine Ravn. Student Viborg 1693, Kandidat 1695, udenlands 1697-99, Magister 1706, Provst. Var stor Ejendomsspekulant og ejede bl. a. Ormholt i Torslev Sogn med Tilliggende Fæstegods i flere Sogne, ²⁾ i alt Hovedgaardstakst 19-6-1-1 og Bøndergods godt 220 Tdr. Hk. Hans økonomiske Forhold var dog ikke gode, og 1729 trak det op til Sammenbrud, ³⁾ men han ejede dog Ormholt til 1733, da han solgte den ved Auktion med stort Tab. Gift 21. Oktober 1700 med Maren Kjærulf, født 1678, død 17 .. , Datter af Forpagter paa Dybvad Søren Pedersen Kjærulf og Anne Hegelund Jespersdatter Haugaard. - Børn:

1. Peter Klein, døbt 12. Juli 1701, død 23. September 1741, Præst i Ø. Brønderslev-Hallund 1729, gift 2. December 1732 med Kirsten Marie Rosholm, født 1693, begravet Ø. Brønderslev 21. Juli 1739, Datter af Christen Andersen Rosholm til V. Møllerup i Jerslev Sogn, og Malene v. Myhlheim.

1. Børghlum-Jerslev Herreds Tingbog 3 t. Maj 1725.
2. S. Nygård i »Jyske Samlinger«. 3. 111. 496 ff.
3. Børghlum-Jerslev Herreds Tingbog 13. Januar 1729.

fuldmagten 1584, ligeledes med Navn Marthensen, saa han var næppe Formandens Søn. Gift med Anne Peders datter.") Havde en Datter Mette Olufsdatter, der ægtede Eftermanden.

1602, 28. Februar - Anders Jensen Mørk eller Bredkær, født 28. Januar 1572 i Jerslev, død 22. December 1624, Søn af daværende Kapellan i Jerslev, senere Præst i Hellevad Jens Jensen Mørk og Birte Andersdatter. Student fra Aalborg 1592, nød 1594 Kommunitetet, ²⁾ Hører ved Aalborg Skole og Degn ved Budolfi Kirke 1595, samme Aar residerende Kapellan i Hellevad. Blev Provst før 1610, da han ikke kunde møde ved Prins Christians Hylding i Viborg. Lidt nordvest for Jetsmark Kirke ligger der en Gravsten med en længere latinsk Indskrift over ham, hvilken Sten antagelig er blevet flyttet ud fra Kirken, idet Præsten vel nok er blevet begravet i den. Han havde i et Eksempplar af "Ascensii Udgave af Saxo" optaget nogle danske Ordsprog, som Luxdorff, der kom til at eje dette Eksempplar, ikke ansaa for ubetydelige. Hans og Mette Olufsdatters Navne samt Aarstal 1599 staar paa Hellevad Alterstager. Blev gift 1599 med Mette Olufsdatter, Datter af Formanden, se Eftermanden, og i Følge Gravstenen havde han 9 Sønner, 2 Døtre, af hvilke kendes:

1. Oluf Andersen Jetsmark, født o. 1600, Student fra Aalborg 1621, Magister 1637, ³⁾ nærmere ukendt.
2. Thomas Andersen Jetsmark, født o. 1604, død 1654, Student fra Aalborg 1624, Præst i Skæve 1642, se derunder.
3. Anders Andersen Jetsmark, født 16 .. , død

- 1) Hvetbo Herreds Tingbog 17. Oktober 1640.
- 2) Kommunitetsmatriklen 1577-1620.
- 3) Personalhistorisk Tidsskrift I. III. 274, Hvetbo Herreds Tingbog 10. Februar 1638.

16 .. , var antagelig Student og skrev 1625 i København et latinsk Mindedigt over Faderen.

4. Birgitte Andersdatter Jetsmark, født 16 .. , død 16 .. , gift før 1638 med Købmand Jørgen Poulsen (Stavad?) i Aalborg. ¹⁾
5. ? .. : .. Andersdatter Jetsmark, gift med Oluf Christensen, Selvejer i Kvorup. ²⁾.
1625, 24. Januar - Niels Nielsen Aalborg, født Aalborg o. 1595. død 7. Juni 1650. ³⁾ Student fra Aalborg 1615, Provst o. 1649. Indberettede om Kaldet 1625. Opførte en Mølle ved Præstegaarden. ⁴⁾

Til Hvetbo Herreds Ting 14. November 1635 havde Hr. Thomas Andersen Jetsmark, da Kapellan i Børglum, senere Præst i Skæve, indstævnet Hr. Niels Nielsen i Jetsmark og Anne Sørensdatter til Vidners Paahør 19 af Jetsmark Sogns bedste Mænd og menige Herredsmænd, som var paa Tinget, vidnede, at det var dem vitterligt, at Mette Olufsdatter i Jetsmark Præstegaard var ærlig født paa fædrene og mødrene Side og havde skikket sig ærlig og vel baade da. hun var Pige og siden, hun kom i Ægteskab med hendes første Husbond salig Hr. Anders, Præst i Jetsmark og Provst i Hvetbo Herred, og nu med hendes anden Husbond Hr. Ni e Is, med dem begge ærligen, kristeligen, troligen og vel, indtil hun blev nu foragtet, idet en Aalborgpige, navnlig Anne Sørensdatter, er kommet til Jetsmark Præstegaard, og Hr. Niels haver hende Nøgle og Laas antvortet, eftersom Rygte og Tidende nu gaar. Og forskrevne Anne Olufsdatter er af den Aarsag nu hendes Hus afdraget.

- 1) Hvetbo Herreds Tingbog 29. December 1637 og 20. Februar 1641.
- 2) a. St. 10. Februar 1638.
- 3) Skifte 26. September 1650 (Hvetbo Herreds Tingbog 13. Aug. 1653).
- 4) a. St. 20. Februar 1641. Møllen stod endnu 1849.

5 Mænd, der havde tjent i Præstegaarden 1^{1/2}-fl Aar, gav ogsaa Mette Olufsdatter det bedste Skudsmaal.

Hr. Niels lod fremlægge skriftligt Svar, hvori det bl. a. hedder, at hvad "Modvillighed, Ulydighed og Uret, min Hustru og hendes mig bevist haver, skal noksom blive tilkendegivet, naar som helst vor gunstige Lensmand og min rette Øvrighed (Biskoppen) lader mig fremkalde." Kapellan Thomas Andersen og hans Søskende æskede derefter Forholdsattest ved Landstinget, og havde hertil indstævnet Jens Andersen i Tvilstedgaard, Degnen Knud Pedersen og mange flere af Sognets bedste Mænd for at afgive Vidnesbyrd om, hvorledes deres Moder, der var født i Jetsmark Præstegaard, havde levet i Ægteskab med Hr. Anders Jensen i 25 Aar og derefter med Hr. Niels, inden Anne Sørensdatter kom til ham, og om de ikke havde hørt, at Hr. Niels mere agtede Anne Sørensdatter end sin Hustru. Ligeledes var indstævnet Hr. Niels og Anne Sørensdatter. Sagens Slutning kendes ikke, da kun et lille Brudstykke af Landstingsdombogen er bevaret.¹⁾ Hr. Niels Aalborg havde 1637 Proces med Oluf Christensen i Kvorup, Mads Skræder i Mejlby og Mogens Nielsen i Jetsmark for nogle Vidner, der 15. Juli 1637 paa Hvetbo Herreds Ting havde aflagt om, at Hr. Niels skulde have faaet 1 Stud og 1 Tdr. Rug for Sidsel Mikkelsdatter og Hans Klemmensen, han havde begravet, hvilket han mente var af Had og Avind. Ligeledes var blevet vidnet, at Hr. Niels skulde have 10 Mark af Kirsten Jensdatter, som tjente Niels Friis (til Lundergaard), og at Mogens Nielsen skulde give 1 Daler for sin Moders Begravelse. 5. August 1637 havde Mogens Nielsen ogsaa vidnet, at 1630, da han tjente Præsten, havde denne givet ham Ordre til at tage af Kirkens Staalriste og faa lavet Hestesko m. m.

1) Dombogsfragmenter 1560-1666, Bl. 384.

af dem i Kaas Smedie, og det Aar, Hr. Niels byggede Lade, og Mogens takkede den, kørte Hr. Niels og hans Karl to Gange op til Kirken om Aftenen og hentede af de Stole, der stod i Taarnet og lod siden en Snedker lave Vindueskarme af dem. Hr. Niels svor, at de kejserlige Tropper havde opbrudt Kirkeristene, medens de .laa i Sognet, og Kirkestolene saavel som Kirkedørene var blevet sønderslaaet i Fejdetiden.¹⁾ Han havde ogsaa ladet indrette en Stol i Kirken for sin Hustru, hvilket Kirkeværgerne paatalte.²⁾ De forannævnte Vidner mødte ikke ved Landstinget 8. November 1637, og deres Vidnesudsagn kendtes derfor magtesløse.³⁾ Gift 1° o. 1625 med Formandens Enke Mette Olufsdatter, der vist døde o. 1637 efter at have forladt Hr. Niels. Gift 2° med Else Sørensdatter Bhi, født 16 .. , død 1653, Datter af Søren Christensen Bhi, Præst i Ingstrup, og Kirsten Jakobsdatter Holm. Else Bhi blev gift 2° med Eftermanden.

Af Børn kendes kun en Datter Maren Nielsdatter, der var af 2. Ægteskab.

1650, 7. August - Hans Lukassen Paludan, født Viborg 23. Januar 1620, død 12. Oktober 1676, Søn af Dr. med. og Kanonikus Lukas Paludan og Maren Popp. Blev Provst 1660. Han ligger begravet under Korgulvet i Jetsmark Kirke, hvor der 1844 paa hans hensmuldrende Kiste fandtes en Kobberplade med hans Biografi. Ved samme Lejlighed saas, at Liget, der endnu havde Haar paa Hovedet, havde været iført hvidt eller gult Vokstaft.⁴⁾

1) Hvetbo Herreds Tingbog 5. August 1637.

2) a. St. 29. August 1635 og 17. Oktober 1640.

3) Landstingets Dombog A 1637, Bl. 507.

4) Præstearkivet.

Gift 1° 11. December 1650 med Formandens Enke Else Sørensdatter Bhi, født 16 .. , begravet 11. Juli 1653. Gift 2° o. 1656 med Johanne Nielsdatter Bech, født o. 1638, begravet Kalundborg 11. Maj 1716, Datter af · Niels Lauridsen Bech, Præst i Hjøring, og Helvig Gerts· datter v. Achen. Johanne Bech havde Strid med Eftermanden om Pensionen. Af 1. Ægteskab havde Hr. Hans Paludan 1 Søn, af 2. Ægteskab 9 Børn. - Børn:

1. Lukas Hansen Paludan, født 1653, død 1715, Præst i Finderup paa Sjælland, gift med Ingeborg Poulsdatter.
2. Niels Hansen Paludan, født 1657, død ....
3. Poul Hansen Paludan, født 1658, død 1720, sidst Præst i Rørby paa Sjælland, gift med Margrete Jens datter Munk, død 1703.
4. Christian Hansen Paludan, født 1662, død 17 ... Ejer af Nørager og Katstrup paa Sjælland, Kammerraad.
5. Else Håndsdatter Paludan, født 1663, død ....
6. Maren Hansdatter Paludan, født 1665, død 17 .. , gift 1° med Hans Wandel, død 1710, gift 2° med Jørgen Hansen Fædder, død 1743, begge Præster i Gaurslund-Vinding i Vejle Amt.
7. Laurids Hansen Paludan, født 1666, død 1666.
8. Tvillinger, født 1668, døde straks.
9. Tvillinger, født 1668, døde straks.
10. Willum Hansen Paludan, født 1671, død 1671.

1676, 28. November - Svend Lauridsen Lemvig, født 29. Juli 1640 i Lemvig, begravet 31. Januar 1727, Skifte 24. Februar (Bispearkivet), Søn af Raadmand Laurids Jensen og Mette Nielsdatter, der var Slægting af Professor og Biskop Hans Resen. Svend Lemvig kom 1656 i Latinskole i København, deltog

i Byens Forsvar 1660 og blev Student 1661, Kandidat 1663. Var i København flittig Opponent ved filosofiske og teologiske Disputatser og var i 4 Aar Amanuensis hos Biskop Matthias Foss i Aalborg, fra 1673 til 1676. Hr. Svend synes at have været en udmærket begavet Mand og var vist en dygtig Præst, men var tillige drilagtig og trættekær og laa stedse i Processer med Over og Underordnede, hvortil maaske bidrog noget, at hans Provst, Jakob Ottesen i Ingstrup, ogsaa var meget stridbar. 1686 havde han Proces med sin Formands Enke angaaende hendes Pension. Hr. Svend havde indtil 1685 svaret hende 54 Slettedaler aarligt, men da han saa beklagede sig til Kongen over denne Byrde, gav Kongen Biskop· pen Ordre om at foretage Moderation, og Pensionen blev saa nedsat til 40 Sldlr., hvad Enken ikke vilde tage imod og endnu 1690 ikke havde villet modtage. 1686 fik han ogsaa Proces med en Karl, som tjente hos hans Degn Jakob. Thuesen Broby, samt med Provst Jakob Ottesen, og Anledningen var, at Karlen, der var fra Bjergby, skulde troloves med en Pige fra Hune, og Præsten i Saltum, der skulde foretage Vielsen, vilde saa have en Paategning af Svend Lemvig paa Karlens Skudsmaalsseddel, hvad han ogsaa fik; men da Karlen saa spurgte Hr. Svend om, hvad han skulde have for Paategningen, og Hr. Svend sagde, at egentlig skulde han have en Daler (Sldlr. = 4 Mark), men vilde nøjes med 2 Mark, bød Karlen ham - som en ægte Jyde - 1 Mark. Hr. Svend blev saa hidsig og rev atter Sedlen fra Karlen, som derefter gik til Provsten i Ingstrup for at faa et godt Raad. Provsten sagde, at han skulde tage 2 Vidner med sig og gaa til Hr. Svend og bede om Sedlen. De kom saa til Jetsmark Præstegaard og fik Præsten i Tale ved Døren, men her kom Hr. Svend og Karlen atter op at skændes, og Præsten greb Karlen i Haaret og om Halsen og slog ham

op mod Døren, idet han sagde, at han vilde "skide i Provsten og i Din Flegel og i Dine tvende Mænd." Dette skete Pinsedag, og omsider sagde Hr. Svend dog, at Karlen kunde komme igen efter Sedlen, naar Aftensangen var forbi.

Da de saa kom igen, svor Hr. Svend, at han vilde ikke udlevere Sedlen, før Helligdagen fik Ende.

Karlen, der skulde troløves den følgende Dag, gik saa sin Vej, antagelig paany til Provsten, og han indstævnedes nu Hr. Svend for en Provsteret, der blev holdt i Ingstrup Kirke 14. Juni, og her afhørtes bl. a. Karlens 2 Vidner. Den ene af Mændene bluedes ved for Retten at udtale de Ord, som Hr. Svend havde brugt Pinsedag, men da Provsten sagde, at han skulde sige Sandhed, enten Ordene var fine eller ufine, sagde han, at han ikke turde sige, om Hr. Svend havde sagt, at han vilde give Provsten en Lort, eller om han havde sagt, at han vilde skide i ham og i Din Flegel og i Dine tvende Mænd. Hr. Svend, der den Dag tog mod Kvægtiende, mødte ikke selv i Retten, men ved Fuldmægtig, der fremlagde et spydigt Brev, i hvilket Hr. Svend protesterede mod, at Provsten førte Forsædet i Retten, da han selv var interesseret i Sagen. Sagen kom saa for den verdslige Ret 26. Juni 1686, ¹⁾ og her udtalte Hr. Svend i et skriftligt Indlæg, at Karlen var hans aabenbare Avindsmand, og at han havde ladet ham tiltale for Helligbrøde, fordi han havde forlangt Præsten til at udstede en Ægteskabsseddel paa en Helligdag. Provst Jakob sagde, at det var ikke første Gang, at Hr. Svend havde sagt, at han vilde skide i ham, han havde sagt det før i Hune Kirke engang de var ene, og hertil svarede Hr. Svend maliciøst, at det blev maaske heller ikke sidste Gang.

1) Hvetbo Herreds Tingbog.

Med Hensyn til Overfaldet paa Karlen sagde han, at han kun med to Fingre havde strøget Haaret fra hans Øjne, da Vinden havde blæst det ned over Panden, og han nægtede at have taget Karlen i Hals og Strube, men da Karlen ikke havde nogen Halsklud paa, havde Præsten spurgt ham, om hvor den var en Højtidsdag. Forøvrigt mente han, at Karlen og hans to Mænd snarere burde have siddet i Gabestokken i de 3 Pinsehelligdage. Før Sagen kom for Herredstinget, havde Hr. Svend dog tilbudt Provsten Forlig, men denne havde 22. Juni skriftligt svaret, at skønt han gerne vilde have Fred og ikke søgte nogen Trætte, var han dog "bleven brugt saa ofte til nogles Skidestol i saa mange Aar," at han skammedes derved og ikke gerne vilde lide det fremdeles. Senere indstævnedes Hr. Svend de to Mænd fra Hune, der havde været med Karlen, for Landstinget for det Vidnesbyrd, de havde aflagt mod ham, ¹⁾ men Landstingets Dombøger fra den Tid haves ikke.

Striden mellem Hr. Svend og Provsten kom for Landemodet 6. April 1687, men forinden skrev Biskop Henrik Bornemann 8. Marts til Pastor Just Valentinsen de Fulda i Saltum, idet han konstituerede ham som Viceprovst i denne Sag ²⁾: "Eftersom jeg paa mit hellige Embedes Vegne hverken kand eller bør lade den forargelige og usømmelige Tvistighed imellem Eders Præpositum, Hr. Jacob i Ingstrup, og Hr. Svend i Jetsmark, som alt ved saa mange Processer og verdslige Rettergange (desværre) er giort Landkyndig og røgtbahr, passere upaataalt, at jeg jo tilbørligen lader inqvirere derom og straffer enhver, eftersom hans Forseelse findes til, saa andre kand see ved og lære deraf at lefve roligen, da paa det Sagen til forestaaende Proustemode, som skal holdes her i Aal-

1) Landstingets Justitsprotokol 7. Oktober 1686.

2) Aalborg Bispearkiv Capsa A, Loc. 31. Fase. 4.

borg den 6. Aprilis førstkommende, kand indkomme, og Parterne da, ligesom enhvers Skyld findes til, tilbørligen kand blifve anseet, constituerer jeg Eder hermed udi denne Sag til Vicepræpositum." Pastor Fulda skulde som Provst og med Pastor Niels Winde paa Gøl og sin Kapellan Jakob Holm som Bisiddere sætte en Provsteret og snarest for den indkalde de stridende Parter og forhøre dem om "den ganske Tvistigheds. Beskaffenhed," og Forhøret skulde indføres i Hvetbo Herreds gejstlige Justitsprotokol, der imidlertid ikke er bevaret. Biskop Bornemann ønskede særligt oplyst:

1. Hvorfor Provst Jakob Ottesen ikke i Medfør af Loven havde klaget til Biskoppen over Hr. Svend, saa det kunde have været forhindret, at Sagen kom for verdslig Ret.
2. Hvorledes han 14. Juni 1686 kunde forgribe sig saaledes mod Loven, at han havde forestaaet Provsteretten i en Sag, der gjaldt ham selv.
3. Hvorfor han, der som Provst skulde raade andre til Indgetogenhed, havde imod Loven hastet med at føre Sagen frem for verdslig Ret uden at raadføre sig med Biskoppen. Vilde Hr. Jakob muligt undskyldte sig med, at Biskoppen paa den Tid var i København, da vilde Biskoppen sige, at Sagen ikke havde saa stor Hast, at han jo nok kunde have været tilskrevet derom med Posten, og desuden var Stiftsprovst Peder Reenberg i Aalborg konstitueret som Biskop under dennes Fravær.
4. Hvorfor han ikke havde villet have Biskoppen til at jævne Sagen, saaledes som Biskoppen havde foreslaaet ham i Brev af 28. Oktober 1686, efter at Landsdommer Rodsteen havde henstillet det til ham, og som Hr. Svend i Jetsmark ogsaa havde foreslaaet Provst Jakob efter . Paalæg af Bispen. Den 11. November havde Bornemann atter anmodet Parterne om at give Møde

hos ham den 17. November for at faa Striden bilagt; men i Stedet for at indfinde sig, havde Jakob Ottesen søgt at trække Tiden ud og havde blandt andet skrevet, at "hvis det var saa, "at Landsdommerne havde remitteret Sagen til Biskoppens Decision (ret som Bispens Angivelse syntes den gode Mand usandfærdig), da var Hr. Jakob for sin Person velfornøjet dermed, men da han havde haft temmelig Bekostning med at faa Sagen for Landstinget, og da Dommen formentes at være afsagt, vidste han ikke, om Forlig lovligt kunde ske, før man blev bekendt med Dommen. Han angav derhos nogen Upasselighed i at begive sig saa langt fra sit Hus som til Aalborg. Biskoppen havde saa opsat Indkaldelsen i 14 Dage, men i Stedet for at møde, sendte Hr. Jakob sin Degn med et Brev, hvori han atter undskyldte sig med Upasselighed.

Endelig skulde Hr. Jakob erklære sig over, hvorfor han begge Gange var udeblevet og havde ladet Hr. Svend rejse forgæves, thi han var dog ikke mere syg paa den Tid, end at han kunde prædike og vedvarende forrette Tjeneste ved alle 3 Kirker i Pastoratet.

Biskoppen sluttede sit Brev med, at han paa ingen Maade vil tillade, at den gejstlige Jurisdiktion betages ham i nogen Maade. Ved Landemodets Dom 1687 blev Svend Lemvig idømt en Bøde paa 10 Sldlr. til fattige Præstøenker for Opsætsighed mod sin Provst og skulde desuden gøre Provsten Afbigt. Provsten blev dømt til en Bøde af 6 Sldlr. til fattige Præsteenker for tjenstlige Forhold i Sagen. 22. April 1691 havde Biskoppen atter for Landemodet indkaldt Provst Jakob Ottesen samt Hr. Svend Lemvig og hans Degn Jakob Thuesen Broby. Provsten besværede sig over, at Hr. Svend havde udtalt offentligt, at de ham

gennem Provsten overleverede Spørgsmaal ¹⁾ fra Biskoppen var saa "vidtløftige og ulærlige, at en Studenter, som studerede til sin Attestats, skulde have nok med at lære dem, hvorfor Ungdommen ikke kunde lære dem." Jakob Degn vidnede, at Hr. Svend til ham havde sagt, at de Spørgsmaal vare som Franzøsisck for Ungdommen. "Da Hr. Svend krævede Provstens og Degnens Udsagn bevist, blev Sagen udsat til Landemodet 14. Oktober 1691, og i Mellemtiden indgav Hr. Svend Klage til Biskoppen over sin Degn, som han anklagede for Uskikkelighed m. v. og for ikke at holde Degneboligen ved Magt.

For Landemodet sagde Hr. Svend, at han ikke havde angivet, at Degneboligen var øde, men kun at han frygtede for, at den skulde blive det, og hvad Degnens Uskikkelighed angik, da havde Hr. Svend vel et og andet at klage over paa Embedsvegne, men han havde nu i disse Dage meddelt Degnen en skriftlig Instruks om hans Embedspligter, og Degnen havde lovet at efterleve den. Paa den anden Side havde Jakob Degn klaget til Biskoppen over det .haarde Traktement," som Hr. Svend havde .begegnet" ham med. Præsten havde slaaet ham saa .Sværet (var) sprukken bag i hans Hoved.", Det var imidlertid sket i Enrum, saa Degnen havde ingen Vidner, og Hr. Svend nægtede at have slaaet ham, men Degnen havde vist Skaden til to Mænd. Endvidere beklagede Degnen sig over, at Hr. Svend havde holdt ham fra Altergang siden sidste Landemode, og det kunde Hr. Svend ikke nægte, men han havde gjort det, fordi han mente, at Degnen ikke kunde gaa til Alters med god Samvittighed, eftersom han havde beskyldt Præsten for saa meget. Endelig klagede Provst Jakob Ottesen over, at Hr. Svend havde ilde begegnet ham med Ord og Gebærder, saa

¹⁾ Vel Henr. Bornemanns Katekismusforklaring for Degne og Skoleholdere.

han af samme Aarsag gruede for at komme til Menigheden i Jetsmark. Ogsaa dette krævede Hr. Svend bevist, og et Vidne erklærede, at han havde hørt og set, at Hr. Svend gik omkring Provsten og gjorde Nar ad ham.

Hr. Svends Udtalelser om Biskoppens kateketiske Spørgsmaal samt Sagen om Overfaldet paa Degnen gik til Afgørelse ved Landstinget, men Landemodet idømte ham en Bøde paa 10 Rdl., fordi han imod sidste Landemodes Formaning ikke havde ladet sin Degn være i Fred og havde afvist ham fra Skriftestolen, og desuden fik Hr. Svend Paalæg om fremtidigt bedre at respektere baade Øvrigheden og Retten.

Hr. Svends utilbørlige Opførsel mod Provsten, der var blevet bevist ved 6 Vidner, blev først paadømt af Landemodet 12. Okt. 1692, hvor Hr. Svend for sin "Obstinatzhed imod Provsten" dømtes til at gøre offentlig Afbigt saavel i Retten som i Jetsmark Kirke, og vilde han ikke det, skulde han forfølges efter Loven som Æresskænder, idet han bl. a. havde beskyldt Provsten for at føre Løgn for Biskoppen. Hans spotske Gebærder og øvrige utilbørlige Ord overfor Provsten fandtes ikke saa ærekrænkende, men for dem skulde han bøde 20 Rdl. til fattige Præsteenker og godtgøre Provsten Processens Omkostninger. ¹⁾ Fem Dage efter, at denne Dom var afsagt, sendte Hr. Svend (17. Oktober) en lang Klage over sin Degn til Biskoppen og beskyldte ham for bl. a. urigtig Indførsel i Kirkebogen. ²⁾

Biskoppen svarede allerede 19. Oktober i en meget skarp Skrivelse, i hvilken han henpeger paa Hr. Svends tidligere utilbørlige Forhold og giver ham Ordre til at rejse Tiltale mod Degnen ved Kær Herreds Provsteret, for at .Hr. Svend ikke skulde klage sig forlegen med Lov og Ret",

1) Landemodeprotokollen.

2) Bispearkivet. Capsa B, Loc. 19-20, Fase. B Nr. 6.

idet Provsten i Hvetbo Herred jo var hans Fjende. Forøvrigt meddelte Biskoppen, at Provst Jakob Ottesen og hans Kapellan Christoffer Gjessing havde bedt ham om at faa Jakob Broby til Degn i Ingstrup i den nylig afdøde Degns Sted, og denne Anmodning tog Biskoppen til Følge. Jakob Broby, der var Student, havde 1666-73 været Huslærer hos sin gamle Skolekammerat fra Slagelse, Provst Jakob Ottesen, der var hans Velynder og maaske ogsaa den, der hidsede ham op overfor Hr. Svend, over hvem der synes at være faldet Ro, da Degnen kom bort. 1690 indberetter Hr. Svend om Kaldet, og 1693 fik han atter ved Landemodet en Bøde. Denne Gang dog ikke for lignende Forseelser som forhen, men han havde paa det bekendte Lemp Marked været tilstede iklædt korte mørkegraa Klæder i Stedet for Præstedragt, og for denne Forseelse maatte han bøde 1 Rdl.

11. September 1702 visiterede Biskop Jens Bircherod hos ham, og han var meget tilfreds med Menigheden og Ungdommen der. Svend Lemvig blev gift 1679 (Bevilling til Vielse uden Trolovelse og Lysning 10. December 1678) med Maren Sørenns datter, født o. 1652, begravet 9. Januar 1725. ¹⁾ Datter af Søren Jensen i ? og Maren Venniksdatter.

I Ægteskabet var der 10 Børn, af hvilke 2 døde smaa; de øvrige var:

1. Laurids Lemvig, født 1681; studerede, forlod Landet ca. 1709 med sine Forældres Samtykke for at bese fremmede Lande og døde 12. Maj 1711 af en hidsig Sygdom hos Peter Sibes i "dend Haste Stræde i Vaabnet von Kampen" i Amsterdam og blev begravet i Sct. Tuivis Kirkegaard. ²⁾
2. Maren Lemvig, født 1682, død 1772, gift 1719

1) Skifte 23. Februar 1725.

2) Skiftet efter Faderen.

med Henrik Kampmann, født 1689, død 1729, Præst i Sønder Kongerslev.

3. Mette Lemvig, født 1683, død 17 .. , gift 1721 med Bertram Winde, født 16 .. , død 17 .. , Rektor i Skive.
4. Søren Lemvig, født 1684, var 1727 Købmand (vist Købmandskarl) i Arendal, i hvis Personalia han dog ikke har sat sig Spor. ¹⁾
5. Mathias Lemvig, født 1688, død 1719, Student Aalborg 1707.
6. Sofie Lemvig, født 1689, død .før 1727, gift med en Løjtnant i Norge. ²⁾
7. Jørgen Lemvig, født 1692, død 1713.
8. Lisbet Lemvig, født 1695, levede 1727.